

OBSAH

1 / PROČ A JAK PUBLIKACE VZNIKLA	6
2 / ZÁKLADNÍ POJMY NA ÚVOD	8
2.1 / Krátce o vztahu občana a obce	8
2.2 / Principy dobré správy	9
3 / PRÁVO OBČANA NA INFORMACE O ČINNOSTI OBCE	13
3.1 / Zákon o svobodném přístupu k informacím	13
3.1.1 / Povinné a dobrovolné zveřejňování informací obcí	14
3.1.2 / Získávání informací na základě žádostí	15
3.1.3 / Zákonné důvody pro nezpřístupnění informace obcí	20
3.2 / Zákon o právu na informace o životním prostředí	23
3.2.1 / Základní procesní rámec vyřizování žádostí o poskytnutí informací o životním prostředí (v odlišení od zákona o svobodném přístupu k informacím)	27
3.3 / Přístup k informacím o činnosti obce podle zákona o obcích	29
3.3.1 / Právo nahlížet do dokumentů obce	29
3.3.2 / Úřední deska obecního úřadu	32
3.3.3 / Další „zveřejňování“ způsobem umožňujícím dálkový přístup	35
3.4 / Přístup k některým typickým informacím o činnosti obce	36
3.4.1 / Usnesení a zápisy ze zasedání zastupitelstva a schůze rady obce	36
3.4.2 / Smlouvy uzavřené obcí	37
3.4.3 / Informace o platových poměrech zaměstnanců obce a informace o odměnách členů zastupitelstva obce	38
3.5 / Přístup k informacím o územním plánování	41
3.6 / Přístup k informacím o právnických osobách s účastí obce	45
3.6.1 / Obecně k oprávnění obce zakládat nebo zřizovat právnické osoby a základní vztahy mezi právnickou osobou a obcí	45
3.6.2 / Získávání informací od „obecních“ právnických osob	45
3.6.3 / Další možnosti kontroly „obecních“ právnických osob	48
4 / PRÁVO OBRACET SE NA OBECNÍ ORGÁNY SE ŽÁDOSTMI, PODNĚTY A PŘIPOMÍNKAMI	50
4.1 / Právo požadovat projednání záležitosti v samostatné působnosti a právo podávat podněty	50
4.1.1 / Projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce	51
4.1.2 / Právo podávat orgánům obce podněty	53
4.2 / Právo účasti na jednání obecních orgánů (zastupitelstva obce, rady obce, výborů a komisí obce)	55

4.3 / Právo vyjadřovat na zasedání zastupitelstva stanoviska k projednávaným věcem	59
4.4 / Místní referendum	61
4.4.1 / Právní úprava	62
4.4.2 / Konání místního referenda	62
4.4.3 / Kdo může hlasovat a o čem lze a o čem nelze v referendu rozhodovat	63
4.4.4 / Platnost a závaznost rozhodnutí v místním referendu	63
4.4.5 / Soudní ochrana návrhu přípravného výboru a návrh na vyslovení neplatnosti hlasování nebo neplatnosti rozhodnutí v místním referendu	63
4.4.6 / Oznamovací povinnost	64
5 / KONTROLA ČINNOSTI OBCE	66
5.1 / „Vnitřní“ kontrolní mechanismy	66
5.1.1 / Výbory zastupitelstva obce	66
5.1.2 / Odpovědnost rady obce a starosty obce zastupitelstvu obce	70
5.1.3 / Právo pozastavit výkon usnesení rady obce (§ 105 zákona o obcích)	72
5.1.4 / Vnitřní kontrolní systém podle zákona o finanční kontrole	73
5.2 / Dozor nad samostatnou a přenesenou působností obce	74
5.2.1 / Dozor nad samostatnou působností obce	75
5.2.2 / Dozor nad přenesenou působností obce	78
5.2.3 / Některé praktické aspekty výkonu dozoru nad samostatnou působností obce	79
5.3 / Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti obce	82
5.3.1 / Obecně ke kontrole obcí	82
5.3.2 / Kontrola výkonu samostatné působnosti orgány obce	83
5.3.3 / Postup Ministerstva vnitra při kontrole výkonu samostatné působnosti obce	83
5.3.4 / Kontrola výkonu přenesené působnosti svěřené orgánům obcí	85
5.4 / Přezkum hospodaření (a důsledky porušování rozpočtových pravidel obcí)	91
5.4.1 / Přezkoumávání hospodaření obcí a dobrovolných svazků obcí	91
5.4.2 / Důsledky porušování rozpočtových pravidel obcí	96
5.5 / Oprávnění státního zástupce podat návrh na určení neplatnosti smlouvy	98
6 / MOŽNOSTI OBČANA OBCE K OCHRANĚ PRÁV	100
6.1 / Podávání podnětů, stížností, účast v řízeních	100
6.1.1 / Stížnosti proti výkonu samostatné působnosti orgánem obce podle zákona o obcích	101
6.1.2 / Stížnosti proti výkonu samostatné působnosti orgánem obce podle správního řádu	102

6.1.3 / Stížnosti proti výkonu přenesené působnosti orgánem obce podle správního řádu	104
6.2 / Právo podávat podněty k zahájení řízení z moci úřední	105
6.3 / Právo podat podnět veřejnému ochránci práv	107
6.4 / Účast veřejnosti ve správních řízeních	108
6.4.1 / Účastenství občanských sdružení v řízeních týkajících se životního prostředí	108
6.4.2 / Účast veřejnosti v procesu územního plánování	113
6.5 / Možnosti občana obce domáhat se kontroly postupu obce	116
6.5.1 / Podnět k výkonu kontroly nebo dozoru nad samostatnou a přenesenou působností obce	116
6.5.2 / Podnět k prověření nakládání s majetkem (orgánu odpovědnému za přezkum hospodaření, státnímu zástupci, orgánu činnému v trestním řízení)	117
6.5.3 / Oprávnění občana obce podat návrh na soudní přezkum smlouvy uzavřené obcí	120
6.5.4 / Oprávnění občana obce bránit se porušení práv podle § 16 zákona o obcích	121
6.6 / Petiční právo	122
6.6.1 / Co stanoví petiční zákon	122
6.6.2 / Kdo a za jakých podmínek	123
7 / UPLATNĚNÍ PRÁV OBČANA OBCE VE VYBRANÝCH OBLASTECH MÍSTNÍ SPRÁVY	125
7.1 / Samostatná působnost obce (samospráva)	125
7.1.1 / Majetkoprávní nezávislost obce jako součást práva obce na samosprávu	125
7.1.2 / Postavení obce v právních vztazích hospodaření	125
7.1.3 / Dispozice s obecním bytovým fondem, pronájem obecních bytů	129
7.1.4 / Souhlas obce se záměrem na jejím území	133
7.2 / Přenesená působnost obcí (státní správa)	135
7.2.1 / Ochrana pokojného stavu	135
7.2.2 / Pozemní komunikace – veřejné cesty	137
7.2.3 / Přestupky	141
7.2.4 / Kácení dřevin	143
7.2.5 / Ochrana ovzduší	146
7.2.6 / Sociálně-právní ochrana dětí	148
7.2.7 / Veřejnoprávní smlouvy	150
8 / ORGÁNY OBCE Z POHLEDU OBČANA OBCE	151
8.1 / Právo volit a být volen do zastupitelstva obce	151
8.2 / Právo být volen do výborů zastupitelstva a komisí rady obce	152
8.3 / Práva a povinnosti volených představitelů obce	156

8.3.1 / Práva a povinnosti členů zastupitelstva obce	156
8.3.2 / Práva a povinnosti starosty	159
8.3.3 / Střet zájmů	161
SEZNAM ZÁKONŮ A JEJICH ZKRATEK	163
ODKAZY NA KONTAKTY	166